

Materialisme på livstid

Taler

Gunnar Heiberg

1 Ententen spør oss om vi vil være med å sulte ihjel et stort folk som er i nød.

Er vi i krig med Russland? - Nei.

5 Er ententen i krig med Russland? - Nei.

Har russerne gjort oss noget ondt? Nei.

Russerne erklærer selv ikke å være fiender av nogen og ønsker fred med alle.

10

England og Frankrike som nettop har reddet verdens frihet og verdens kultur fra et mulig tysk åk er redd for at samme frihet og samme kultur skal ramle, om russerne i sitt eget land ordner med sine egne anliggender på sin egen måte. Kulturen og friheten må derfor reddes én gang til. Og det skal skje på den måten
15 at alle folkeslag, store og små, skal sette sig omkring Russland, sette sig på huk som ville og se på at russerne langsomt sulter ihjel mens fredens palmer suser.

Dette er vel det hesligste, det tåpeligste og det mest bolsjevikynglende innfall som nogensinne sprang av menneskelig hjerne.

20

For selv om vi fikk sultet ihjel noen millioner russere - ideen sulter vi ikke ihjel! - Ideer liker sult. For da smitter de best. Og det er jo smitten ententen er redd.

25

Jeg for min part kjenner ikke såmeget til bolsjevismen. jeg vet ikke om den er det eneste saliggjørende. Heller ikke vet jeg om den kanskje har faret for blodig frem - det er ialfall ikke det ententen har bedt oss om å være med å straffe. For den vet vel best fra egne kriger og egne kolonier at blod må der til for å grunne og feste makt og riker. Ennu da!

Der vil sikkert alltid være kamp mellom menneskene. En slags evig ufred. Men jeg tror at ufredens forbannelser vil blekne og minske om vi nådde så langt at menneskene ikke hver dag samfundsnødvendig må lide og dø av sult mens samtidig de andre menneskene hver dag må gå til sin gjerning med kjølig bevissthet om at dette finner sted.

Kom vi så langt, vilde planet bli løftet - åndeligere ting vilde bli gjenstand for menneskenes kamp.

Menneskene selv vilde stige til en høiere, lysere kamparena når de slapp evig og alltid å kjempe om det laveste og selvfølgeligste.

Det foresvever mig som et slags håp at det er noget slikt sovjetregjeringen vil søke å realisere.

Er ikke deres kamp i de to siste årene i grunnen det mest gigantisk praktiske forsøk som er gjort her på jorden for i overskuelig fremtid å gjøre jorden beboelig for alle, å gjøre livet økonomisk levelig for alle og derigjennom å heve nivået for de menneskelige kampe, for det menneskelige liv?

Om det lykkes eller ikke lykkes - i begge tilfelle er en skatt av erfaring innhøstet for oss alle, en dyrekjøpt skatt av erfaringer som ikke kunde nåes uten gjennom offer, gjennomlevelse og selvprøvelse. Og som derfor vil spre lys for menneskenes fot i mange og lange år fremover.

Men de som ofrer sig og sitt folk for å prøve om verden kan helbredes for den sykdom som heter sult - dem er det vi er innbudt til å sulte ihjel.

Nå - om bolsjevismen får enhver tenke som han vil og evner. Det er ikke det der er spørsmål om ikveld.

Når ententen spør oss om vi vil være med på blokade av Russland, da ligger heri at vi skal erklære om russerne har lov til i Russland å skjøtte sine affærer som de selv ønsker.

Efter som vi svarer ja eller nei på dette spørsmål svarer vi ja eller nei på om vi nordmenn har lov til å stille som vi selv ønsker det her i Norge.

70 Svarer vi: Ja, vi vil være med på blokade av Russland, betyr det såmeget at vi for all fremtid legger Norge åpent for alle som har makt og lyst til å blande sig i våre affærer. Vi gir dem lov.

Svarer vi: Nei, vi vil ikke være med mot Russland. Russland er ikke vår fiende.
75 Russerne har intet ondt gjort oss - da opfører vi oss som civiliserte mennesker, som gode nordmenn og som forstandige og fremsynte europeere.

Om hele nationen, alle fra alle leire vilde samle sig om et slikt svar så er det noget håp om at selv de mektige vestmakter vil høre - - og kanskje ikke spørre oss mere.

80

For de vet jo så godt, vestmaktene, at jo enstemmigere nei de får fra de små oplyste nationer, dess kraftigere vokser minoritetene mot dem i deres egne land. Dette er våre statsmakter forhåpentlig opmerksom på.

85

Og så - et direkte ord til de unge. Vi eldre tenker jo klokere, vet dere, men dere unge føler klokere for dere har ikke all den kloke tenkingen vår til å tyngre på dere.

90 Føl nå så klokt at dere redder vårt folk fra å komme op i en historisk udåd som er likeså lav som den er dum.

Husk på det at består vi ikke denne prøven da rammes vårt folk av en hård dom. For dommen kommer til å lyde:

95

Materialisme på livstid.

100

Kilde

Heiberg, Gunnar: Salt og sukker. Kristiania 1924, s.109-113.

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/materialisme-pa-livstid>

105